

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY

VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁSTĽ STRANÁCH.

<p>Predplatná cena : Na celý rok — 4 koruny — hal. Na pol roka — 2 „ — „ Na štvrt' roka — 1 „ — „ <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p>Zodpovedný redaktor : Dr. ALEXANDER ERNSZT, páp. komorník. Majiteľ a vydavateľ : JÁN MOLNÁR.</p>	<p>Redakcia a vydavateľ'stvo : Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. száma <i>sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novín ohlasy a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stlpcového nonpareill riadku 30 hl. Rukopisy sa nazpáková neďávajú.</i></p>
---	---	---

48. Krajinská Ludová Jednota.

Aby sme vyhli každému nedorozumeniu, treba sa nám hneď z počiatku s úplným dôrazom osvedčiť, že tu neni reč o Katolickej Ludovej Jednote, lež o tej najnovšej stránke, ktorú by si nepokojné živly 48. strany založiť chceli. — Vidia títo ľudia, že vyslancovia kresťanskej ludovej strany starajú sa o ľud, vyhľadávajú ho a obcujú s ním nie len pri voľbách, lež za každej príležitosti; aj to vidia, ako vede, poučuje a bráni ľud Jednota Katolíckeho Ludu: preto sa odhodlali, že si založia *Krajinskú Ludovú Jednotu* 48. Cieľom tejto Jednoty by malo byť vábenie pospolitého Ludu v najširších vrstvách ku zásadám 48-tích a obnovenie tejto ošarpanej strany, ktorá jednotajným figlovaním trati dôveru ludu aj na tých stranách, kde najviacej bola zakorenená.

Pôvodcom tohoto pohybu je Milan *Dobrovics*, krajinský vyslanec volebného okresu Letenye. Pred jeho vyvolením za krajinského vyslanca povedal o sebe, že sa priznáva ku zásadám kresťanskej ludovej strany; akonáhle ale obdržal dychtive očakávaný mandát, ubehol ku Kossuthistom. Tento najnovšie pečený diplomata a politik 48. strany neni ale spokojný ani s Kossuthom, ani s jeho stranou, preto pracuje už cez sedem mesiacov na utvorení novej strany pod menom: *48. Krajinská Ludová Jednota*.

K rozširovaniu jeho zásad založil si s pomocou bohatého židovstva v hlavnom meste noviny, v ktorých tieto dni uverejnil aj jeho program. Ponevác zlé chytřejšie sa šíri, ako dobré a je sa čo obávať, že zkazonosné zásady

48. Ludovej Jednoty daktorí liberáli, dosť ľahko aj medzi našim kresťanským ludom budú rozširovať, za povinnosť si pokladáme z politického programu Milana *Dobrovicsa* vyňať daktoré body a ku výstrahe oboznámiť s nimi naše katolícke obecnstvo.

Na začiatku tohoto zvestného programu vyslovená je tá žiadosť, aby panujúca dynastia detronizovaná bola, ako ju roku 1848. detronizoval, za tróna pozbavenú vyhlásil Ludvik Kossuth. Pri tejto neslychanej bezočivosti musí sa každý zdravého rozumu človek pýtať, či už neni u nás žiadnych kráľovských fiškusov, že sa takéto nebezpečné, krajinský zákon a jeho veličenstvo kráľa najcitlivejšie urážajúce zásady beztrestne medzi ludom rozširovať smejú? — V druhom rade musí sa každý pýtať, čo povie na to uhorsko kráľovský minister a skutočný vnútorný tajný radca, predseda a vodca strany 48-tich: Franc Kossuth?

Kalvíni Kossuthovej strany nikdy nemohli vystáť panujúcu rodinu kráľovskú, lebo je ona osvedčene katolícka. To je vôbec známa vec. Len z cela nesvedomitým a hlúpym ludom môže sa snívať o detronizovaní dynastie. Rozširovaním takýchto nebezpečných vecí Milan *Dobrovics* a jeho druhovia najhoršiu službu preukazujú tým, čo dnes silou-mocou chcejú byť ministri.

Vo 4. bode jejich programu Milan *Dobrovics* a jeho druhovia sľubujú, že *keď založia samostatnú banku o 1000 millionov korún viacej, dostane sa medzi ľud a to sa vraj stane, čo by hneď ladovec padal z viedeňského burgu.* — Tým priateľom ludu ide zdá sa len o tých 1000

millionov korún, keď zastávajú samostatnú banku. A aby jejich cieľ dosiahnuť mohli, v tom im má pomáhať ľud. Preto zakladajú 48. *Ludovú Jednotu*.

Aby sa ale táto Jednota šírila zvlášte medzi vrstvami robotníckeho ľudu, Milan Dobrovics a jeho druhovia v 11. bode jejich programu *každému chudobnému robotníkovi sľúbia kus dobrej zeme, od ktorej cez tri roky ničoho nemusia platiť, keď ju ale cez 22 rokov v árende mali, prejde celkom do jejich vlastníctva*. Tieto pozemky má štát dať robotníkom. Kde ich vezme, tam ich vezme, o to sa nestará Milan Dobrovics, ani jeho druhovia. Robotníci ale, dľa Dobrovicsa, majú od štátu dostať zdarma 10—15—20 holdov zeme, lež ešte aj bývanie, teda domy, hospodárske zariadenie, vozy, pluh, iné stroje, kone, kravy, ošipané jedným slovom, čokoľvek k hospodáreniu potrebné je, všetko má dať robotníkom štát, jestli sa pripoja ku 48. Ludovej Jednote.

U nás v Uhorsku je ale asi dva milióny takých občanov, ktorí z hola ničoho nemajú. Keby teda týmto dvom miliónom dať mal štát po 10—15—20 jochov, musel by ich tým vziať, ktorí teraz pozemkami vládzu, lebo on sám toľko pozemkov nemá. Na tom by ale ešte nebolo dosť. Keby štát program Milana Dobrovicsa a jeho druhov úplne chcel previesť, ku tým pozemkom musel by každému robotníkovi dať ešte aj bydlisko, náradie, stroje, liehvu. Z čoho by dal postaviť štát pre týchto robotníkov dva milióny domov, za čo by kúpil pre nich štyri milióny koní, aspoň dva milióny kráv a ošipaných, na to pravda Milan Dobrovics a jeho druhovia ani nemyslia. Držia to všetko len za prázdne sľuby, lebo im len o to ide, aby s jejich Ludovou Jednotou pod kepeňom 48. robotníkov pobalamutíli a sami za každú cenu i zrieknutím sa všetkých svojich zásad, dostali sa na vládu. Hlavná vec je, aby si ku voľbám získali robotníctvo.

Dľa 18. bode jejich programu žiadajú títo ľudomilovia, *aby na území každej stolice postavil štát azyl pre malé deti, do ktorého by každý chudobný človek bezpečne a darmo dať mohol svoje dieťa*. Takých detí nachodí sa v krajine do štyroch miliónov. Koľko by koštovalo len vybudovanie azilov pre štyri milióny detí. A koľko by

koštovalo udržiavanie takých ústavov a výchova tých detí! Táto výchova pod dozorstvom a v rukách beznáboženského štátu, bola by zaiste tiež drahá. Štyri milióny dieťať z kresťanských rodičov pochádzajúcich od útleho detinstva vychované by boli v duchu terajšieho pohanstva. Dostať sa na vládu a vykynožiť kresťanstvo je cieľom Milana Dobrovicsa a jeho druhov a k dosiahnutiu tohoto cieľa chcjú si založiť Ludovú Jednotu 48.

Zanimavé je konečne, ako si Milan Dobrovics a jeho druhovia získajú chcejú priazeň dedinských notárov. Nežiadajú v tomto ohľade len to, *aby platy dedinských notárov zvýšené boli*. — Keď ale dediským notárom popravujú a zvýšia platy, kto bude zas doplácať na to? — Či pri tomto, ako pri prevedení celého programu Milana Dobrovicsa nebude treba nové porcie uvaliť na občanov? Na toto nemyslí Milan Dobrovics a jeho druhovia. Tým viacej ale myslieť musí na to náš pospolitý ľud a odvráti sa s opovržením od ľudí, ktorí pod falošnými heslami chcjú sa priškref k nemu, aby ho pozbavili najvzácnejších pokladov, jeho viery a náboženstva a keď by sa dostali kedy na vládu Uhorsko potupia pred svetom a ožobráčia ho na dlhé časy.

Kresťanský ľud veriaci od krajinskej Ludovej Jednoty 48-tich musí sa s opovržením odvrátiť, keď pováži program tohoto zkažonosného pohybu, lež tým viacej musí to urobiť, keď si pozre tých ľudí, ktorým razom prišlo na um zaoberať sa s pospolitým ľudom a starať sa oň. Sú to samí liberáli v spojení so židovskými advokátmi. Liberáli, ako inokedy, aj teraz hlúposť vymýšľajú a ku jejich prevedeniu dávajú peniaze židia. Takáto hlúposť je aj krajinská Ludová Jednota 48-tich. Je to sprisahanie liberálov a židovstva proti Katolíckej Ludovej Jednote.

Millióny katolíkov Uhorska ale nemajú príčiny báť sa sprisahania liberálov a židovstva! Preto aj na najnovšie pokusy nevercov máme len tú odpoveď:

Nech žije Katolícka Jednota! Nech žije k náboženskému sebaopovedomiu prebudeny ľud kvtolický!

Zadovažujte predplatiteľov pre «Krestana!»

Havrany.

«Slovenský Týždenník» v 21. čísle menuje kňazov katolíckych dolnoliptovského dekanátu havranmi. Toto poctenie kňazstva dáva mi príležitosť k písaniu týchto riadkov.

Predovšetkým prajem si i veškerému duchovenstvu, aby čím viac takých článkov bolo v «Slovenskom Týždenníku» uverejnené, jako je článok v čísle 21-om pod záhlavím: «Z ríše biskupa Párvyho». Čím viacej hlúpostí bude kto písať do týchto novín proti katolíckym kňazom, tým rýchlejšie otvoria sa oči katolíkom, tým základnejšie poznajú kňazi vlkov, stádo Kristovo napádajúcich, tým snadnejšie nám bude zlú tlač vykoreniť a dobré spisy na obranu našej viery udomáčniť. Prečo že mnohí, ktorí predtým čítali Týždenníka, teraz ho viac už nečítajú? — Preto, lebo ustavične uverejňuje články česť kňazov urážajúce, Prečo že Týždenník nebrízga na kňazov luteránskych, či títo sú lepší, jako sú kňazi cirkvi katolíckej?

Pre hnusné nadávania katolíckym kňazom, umenšuje sa počet predplatiteľov Týždenníka. Len i na ďalej tupte, haňte katolícke kňazstvo, uvidíte, že časom ani len jedného katolíka medzi predplatiteľmi mať nebudete. Tupitelia našej viery sa domnievajú, že kňazi naši tak, jako vo Francúzsku, so založenými rukami dívajú sa na hnusné výtvoři tlače beznáboženskej? Či pád Jehlicsku neprivedol ich ešte k rozumu? Či najnovšie utvorené družstvo na obranu našej viery katolíckej nie je šíkom dobre sriadeným? A členovia družstva na obranu viery katolíckej usporiadaného, číhajú tiež asnáď na vyznačenie? Najkrajší červený pás je láska ku viere rímsko-katolíckej. Tento pás má každý, ktorý je nie zradcom svojej cirkvi. A týmto pásom aj ja chcem byť vyznačeným, Opášem sa oproti pomstlivému intrikantovi, ktorý bezmenne podáva články oproti havranom smerujúce. Čo ozaj zaslúži vták svoje vlastné hniezdo zatrusujúci? Havran ho vychoval, operil, k spôsobu priviedol a on k vôli havranovi havranom nadáva. Podlý ráz... kolkó rázy je napadnutý! Jestli bude potrebné, dôvodami bude dokázané.

Intrikant omála zase to, čo ešte nedokázal. Slúbil som 200 korún pred dvoma rokami tomu, ktorý mi dokáže čo len jedným svedkom histó-

riu o trňoch a šípoch processie stankovanskej. No, nenašiel sa až doposiaľ žiaden, ktorý by svedčiť mohol, že ja som dal šľahať ľudí trňami alebo šípami. Teraz ale, keď som už na tej výnosnej fare, sľubujem 500 korún dať tomu, ktorý mi behom jedného roka dokáže to, čo sa mi pripisuje.

Vytykuje sa mi vraj bojzlivosť, nerozhodnosť, ústupčivosť, ba až nepriateľské stanovisko jaké som zaujal v záležitosti Hlinku, Lúčanov a Černovcov.

Oproti tejto námietke z krátka odpovedám: Ovšem som bojzlivý urážať česť mojich predstavených. Nebrízgam na biskupa, veď v tom nevidím žiadneho vífazstva. Ktorý dobrý syn tupí svojho otca? Bojím sa nasledovať príklad ľahkomyselného Cháma! Avšak nebrízgam ani na bratov svojich. Som bojzlivý urážať vážnosť kňaza. Každému dám príslušnú úctu. Pravda toto u sveta platí: za zbábelosť ducha!

Vytykuje sa mi nerozhodnosť, ústupčivosť, ba až nepriateľské stanovisko, jaké som zaujal v záležitosti Hlinku, Lúčanov a Černovcov.

Táto námietka je opravdová motanina. Moje smýšľanie je známé i Hlinkovi, i Lúčanom, i Černovcom. Hlinkovu záležitosť na sto uzlov zamotanú mal som ja čo dekan jedným dychom rozuzliť? Prečo bola apelláta v Ríme toľké časy pojednávaná? Závažné musely byť k tomu príčiny a tieto dekan liskovský len tak ľahko svojím pričinením zféknuť mohol!

Či moje stanovisko v záležitosti Lúčanov bolo posiaľ nepriateľské, o tom svedoctvo vydať môžu jedine farníci lúčanskí. Nepriateľom Lúčanov nie som ja, ale tí, ktorí ich do sporu s biskupom vohnali. Tí, ktorí ich oproti svojmu farárovi pobúrili. Zradcami Lúčanov sú tí, ktorých oduševňovaním oni Lúčania v bojkotte sa «zaocelovali». Tí, ktorí bojkottovanie jejich za jediný prostriedok k dosiahnutiu ciela svojho považovali.

Vzhladom na smutnú udalosť Černovskú, nepriateľské stanovisko zaujali oproti mne tí, ktorí nemajú o priebehu katasrófy ani poňatia. Oni nevidia tu prst Boží. S Bohom pohrávať sa, neradím nikomu!

Na táraniny, ktorými kongregáciu kňazskú na posmech obracia spomenutý intrikant, neodpovedám.

Končím odvetu týmito slovami: My kňazi sme pomenovaní havranmi, ktorí budeme «*kriákat*» vystrihať náš ľud pred hltavými vlkami. Vlci sa zjavili okolo fabriky, my kňazi, havrany, vystrihať budeme stádo naše pred nebezpečenstvom neveriacej kliky. A keď vlci napadnú stádo Kristovo a hrýzť budú i na ďalej ovečky jeho, my pečliví, potupení havrany obránime ich pred útokami nie len slovom, lež i tlačou i perom!

Martin Pazúrik,
farár lizzkovský,
dekan okresu dolňoliptovského.

Shromaždenia Jednoty katolíckeho ľudu.

Či to není na pohoršenie, čo akýs katolík písal v poslednom čísle skalických Ludových Novín o utvorení Katolíckej Jednoty v Belluši? Brízga na krajinského vyslanca povážsko-bystrického okresu Szmrecsányiho, blatom hádže do predsedu katolíckej Jednoty Štefana Rakovszkyho. Utráha mu na cti, pomlúva a cigáni nado všetko keď udáva, že Štefan Rakovszky stojí pod kuratelou. To je hnusné cigánstvo. Keby Rakovszky bol pod kuratelou, nemohol by byť ablegátom. On je ale nie len ablegátom, lež aj podpredsedom snemovne. Ten dopisovateľ teda týmto priam tak cigánil, ako keď o sebe tvrdí, že je katolíkom. Není to katolík, lebo by ako taký nepísal do skalických novín.

Katolícku Jednotu schvaľuje a odporúča sám svätý Otec, rímský pápež *Pius X.*, podporujú a rozširujú ju všetci arcibiskupi a biskupi Uhorska; prihlásilo sa ku nej 190 tisíc odhodlaných veriach katolíkov a medzi týmito 37 tisíc Slovákov a akýsi potmehúdol nie pod svojim menom, k tomu nemá smelosti, lež pod menom katolík opovážil sa písať o Katolíckej Jednote: «**Katolícka Jednota je všeliaká, len katolícka nie!**» Nuž túto hlúposť ten zvestný katolík, čo skalické noviny číta a do nich píše, len v opí lom stave mohol napísať.

Ostatne len brízgajte a jedujte sa; Katolícka Jednota rozširuje sa ďalej. Týmto spôsobom:

V obci *Nagysándor* (predtým Veľké Ostratice) stol. Trenčianska 23. mája vydržiavané bolo shromaždenie Katolíckej Jednoty, na ktorom p. August *Gramantik* kaplán z Veľkých Topolčan

tak pekne vysvetlil cieľ a potrebnosť Jednoty, že nie len všetci gazdovia, lež aj pán notár *Sztányik* a dôstojný pán dekan Ján *Kompánek*, ktorý ako sa zdá predtým za Jednotu zaujatý nebol, teraz za dobrú ju uznal a do nej i sám vstúpil. Početne shromaždení veriaci s radosťou teda vyvolili za miestneho správcu dôstojného pána dekana Jána *Kompáneka*. Za horliteľov ale vyvolení boli: p. Ján *Ruttkay* organista, páni rychtáry Ján *Podoba* a Josef *Benyo*. Do Jednoty dalo sa zapísať 80 členov. Druhé vážne shromaždenie vydržiavané bolo v obci

Ribény (stolica Trenčianska). Pán August *Gramantik* a dôstojný pán dekan Ján *Kompánek* navštívili 23. mája už prvej utvorenú Jednotu, za ktorej príležitosti počet členov zo 47 poriadol na 93. Za horliteľov boli vyvolení páni občania: Ján *Škulany* učiteľ, Matej *Benáček*, Ján *Koroc*, Bartolomej *Omelka*, Ján *Polcsina*, Ján *Zsatko*. Miestnym správcom je všestranne obľúbený pán farár Ludvík *Tomanoczy*.

Jeho veličenstvo kráľ v Prešporku.

Všetky smerodajné kruhy spoločnosti zaoberajú sa prítomne s riešením sociálnych otázok. Na prvom mieste takmer stojí v tomto ohľade otázka opustených dietok. K uspokojeniu nielen, lež práve k potešeniu chudobných a najnižších tried spoločnosti slúžiť má to povedomie, že o opustené dietky, o jejích ľudskú a kresťanskú výchovu, o zabezpečenie jejích budúcnosti starajú sa teraz i najvyššie kruhy. Tohoto dôkazom je zriedkavá slávnosť 1. júna v Prešporku odbavená.

Arcikňažna Izabella, manželka arcikňažata Fridricha, 700 ročnú pamiatku narodenia pamiatky sv. Alžbety v Prešporku použila k založeniu ústavu ku ochrane opustených dietok. Na prevedení tohoto obrovského a šľachetného cieľa neunavne pracovala cez celé dva roky i s veľkým výborom krajinským. Len tejto neunavnej práci a veľkej podpore hmotnej najvyšších kruhov môžeme ďakovať, že táto ustanovizeň ako večná pamiatka šľachetného zmýšľania pravých priateľov a dobrodincov chudobného ľudu, do života uvedená jest.

Medzi najvyššími dobrodincami, ktorí ku

založeniu tohoto ústavu prispeli, spomenúť treba na prvom mieste jeho veličenstvo kráľa, ktorý ku tomuto cieľu veľkodušne obetoval 30.000 korún. Arcikňažna Izabella venovala na ústav ochrany opustených dietok podobne 30.000 korún. Veľmoži Uhorska, biskupi a cirkevní hodnostári poskytli tiež výdatnej hmotnej podpory, ktorou možno bolo ústav tento v tak krátkom čase odovzdať jeho šľachetnému cieľu. Mesto Prešporok tiež nezaostalo. Pod hradom prešporským stojí vo veľkej peknej zahrade starobylý kaštieľ nekdy rodiny grófov Pálffy. Kaštieľ ten vystavil dal gróf Pavel Pálffy, syn Mikuláša Pálffyho, hrdinu rabského ešte roku 1630. Budova prešla v druhej polovici predošlého stolia do majetku mesta Prešporka a upotrebená bola ako kasárňa. Túto budovu i so zahradou prepustilo mesto Prešporok ku ochrane opustených dietok. Zo zavedenej sbierky a milodarov veľkodušných dobrodincov opravený niekdajší grófsky kaštieľ teraz slúžiť bude ako útulňa chudobných dietok.

Ku otvoreniu tohoto ústavu v utorok 1. júna prišiel do Prešporku i jeho veličenstvo kráľ. Posledný krát bol jeho veličenstvo v Prešporku 16. mája 1897, teda pred dvanásť rokami. Na nádraží prijali jeho veličenstvo gróf Aladár Zichy a gróf Albert Apponyi ako zastupitelia vlády, predstavení vojanských, cirkevných a svetských vrchností a arciknieža Fridrich. Po privítaní na nádraží odviezol sa jeho veličenstvo s arcikniežatom Fridrichom ulicami ozdobenými zástavami ku budove opustených dietok. Tu jeho veličenstvo privítala na čele výboru arcikňažna Izabella. Dr. Medard Kohl vysvätený biskup s veľkou assistenciou posvätil všetky miestnosti ústavu. Jeho veličenstvo odovzdal potom ústav jeho šľachetnému cieľu a pri hlučných ováciach obecnstva odviezol sa do paláca arcikniežata Fridricha a o pol druhej hodine odcestoval do Vidne.

Udalosti v Turecku.

Z Asiatického Turecka prichádzajú znepokojujúce zprávy. Tak sa zdá, že reakcionári v týchto častiach tureckej ríše chcú vyvinuť odpor proti Mladoturkom, pretože Macedonia je už výlučne v rukách Mladoturkov a práve teraz tam zpäť uvádzajú poriadok na celej čiare. Baša Dšavid veľmi energične prevádza v Albánii

reformy. Tak žiada, aby mu každú strelnú zbraň odovzdali. Zákaz nosenia zbrane v Albánii ale môže mať veľmi vážne následky, pretože Albáni zbraň považujú za odznak svojej česti. V poslednom čase dovezli do Ťskübu mnoho do želiez okuvaných hodžov (učiteľov) z vidieku, čo dokazuje veľké šírenie sa reakcionárneho pohybu.

V Malej Asii ale staroturecké obyvateľstvo ešte vždy není naklonené Mladoturkom, ktorí preto usilujú sa za každú cenu poriadok uviesť. V beyrutskom vilajete je situácia zase vážna, ba na mnohých miestach veľmi kritická. Z rozličných príznakov vysvitá, že z Adany a z Aleppova reakcionárny pohyb prešľahol aj do Beyrutha, kde ho rozduchujú z Carihradu prišli povereníci Staroturkov. V Caiffe je situácia tiež veľmi nebezpečná a bola by viedla ku vraždeniu kresťanov, keby mladotureckí dôstojníci neboli prísne zakročili. — Tak tu, ako aj na iných miestach veľa ľudí zatkli. Vo všeobecnosti možno povedať, že situácia v Malej Asii ešte vždy nepraje Mladoturkom.

Aj Arabi sa hýbu. Tento pohyb môže sa stať nebezpečným pre mladotureckú vládu, jestli ho Staroturci dostatečne využijú. Arabi sú údajne preto nespokojní, lebo sú tej mienky, že sú v parlamente není v dostatočnom počte zastúpení.

Tak sa zdá teda, že ešte dlho potrvá, kým v tureckej ríši nastane úplný pokoj a poriadok.

Že medzi správou tureckej armády a mladotureckým výborom panujú isté protivy, toho dôkazom je aj tá zpráva, ktorá hovorí, že hlavný veliteľ tureckej armády baša Mahmut Šefket preto chcel odcestovať z Carihradu, lebo nechceli podpísať smrtný výrok viacerých odsúdených. Len keď sa baša Mahmut Šefket vyhrážal, že odcestuje, boly smrtné výroky podpísané a na smrť odsúdení predošlý týždeň aj obesení, a síce 15 ľudí.

Tá okolnosť, že medzi obesenými sú aj dvaja plukovníci, prvý eunuch bývalého sultána a vysokí občianski úradníci, urobila hlboký dojem. V Brusse veľa reakcionárov, medzi nimi kňazov a učiteľov zatkli. Ministerstvo vojny v dennom rozkaze oznámilo, že tí vojaci, ktorí sa zúčastnili vo vzbure, keď aj nepatrili medzi poburovateľov, není sú hodní, aby rovnošatu nosili a za tri roky budú museť konať pouličnú prácu. Tento denný rozkaz na výstrahu, má sa dať všetkým čatám na vedomie.

V Turecku teraz veľa sa zaoberajú so záležitosťou ostrova *Kréta*. Londýnsky časopis «Daily Chronicle» totižto píše, že všetky mocnosti osvedčily sa, že nemajú námietky proti tomu, aby ostrov Kréta bol ku Grécku privtelený, len toho sa obávajú, že mohamedánske obyvateľstvo ostrova bude sjednoteniu zbraňou vzdorovať. Štyri zainteresované veľmoci dňa 1. júna odvolaly svoje čaty z ostrova. Teraz pod vedením gréckych dôstojníkov stojaca národná milícia sa stará o udržiavanie poriadku, čo je prvým krokom k tomu, aby ostrov Kréta bol ku Grécku privtelený.

Ohľadom tejto záležitosti v Turecku sú dva prúdy. Jedna čiastka privtelenie ostrova Kréty by považovala za *casus belli* a chce, aby Turecko na toto dalo tým odpoveď, aby vtiahlo do gréckej Thessalie. — Druhá, menšia, ale rozšafnejšia čiastka žiada, aby Turecko za peňažné odškodné prepustilo ostrov Grécku, lebo svoj vplyv na ostrove aj tak ztratilo. Len že tamtá prvá čiastka, ktorá odňatie Kréty chce k vojne použiť, má tak v tureckom parlamente, ako aj v armáde prevážnu väčšinu. Len toho sa obávajú, že keby sa veci takto utvorily, Anglicko svoje čaty z ostrova neodvolá, za čo by sa ale potom Turecko sodpovednými prostriedkami pomstilo.

POLITICKÉ CHYRY.

Riešenie krízy.

Uhorský ministerpredseda Alexander Wekerle bol minulý týždeň na výsluchu u jeho veličenstva kráľa, ktorému referoval o politickej situácii v Uhorsku a o spôsobe, ktorým by panujúcu krízu bolo možno riešiť. Na výsluchu sa rozhodnutie nestalo. Ale všeobecne má sa za to, že výsluch ministerpredsedu predsa len potiskol napred riešenie krízy. Dľa chýry totižto Wekerle referoval jeho veličenstvu o tom, že so svojimi spoluministrami vypracoval jeden program o vyviaznutí z krízy, na základe ktorého by sa vodcovia terajšej väčšiny podujali na riešenie krízy. A pravdepodobne aj predostrel kráľovi tento program. Zatým ministerpredseda aj to oznámil, že jaké stanovisko by zaujaly politické strany v oči tomuto programu.

Základom tohoto programu by bolo, aby verejnoprávne, hospodárske a vojenské otázky, ktoré sa medzi Uhorskom a Rakúskom stále obnovujú, boly na dlhší čas riešené a týmto pokojná práca zabezpečená. Poneváž ale z týchto otázok mnohé týkajú sa aj Rakúska, ministerpredseda bezpochybyne prosil kráľa, aby naložil rakúskej vláde návrhy o riešení týchto otázok študovať.

Neni vytvorené, že jeho veličenstvo kráľ tento program za súci uznal ku vyviaznutiu z krízy. — Oproti tomu v kruhu neodvislej strany za nemožné považujú, že by ministerpredseda mal takýto plán o vyviaznutí z krízy.

Prívrženci samostatnej banky neohrožene ufajú, že ich politika sa so zdarom skončí. Tomuto dal výraz aj predseda snemovne vyslancov Julius Justh pred deputáciou neodvislých voličov IX. budapestianskeho okresu, ktorá mu odovzdala na snemovňu vyslancov upravený pripis, v ktorom žiadajú postavenie samostatnej banky. Kríza teda ešte porád trvá.

Hlavné nádvornické súdnicstvo.

V najnovšom čísle úradného časopisu uverejnené bolo nariadenie v záležitosti uvedenia do života XVI. zákonného článku z roku 1909. znejúceho o uhorskom hlavnom nádvorníckom súdnicstve. Nariadenie ustanovuje, že zákon vstúpi do života dňa prvého októbra r. 1909.

Urlaubovanie vojakov počas žatvy.

Urlaubovanie vojakov ku žatve prepustia nižším vojenským vrchnosťam, ktoré túto otázku dľa individuálnych pomerov jednotlivých vojakov budú vybavovať. Potahom na urlaubovanie vyšlo teraz nariadenie, ktorého významnejšie čiastky sú nasledovné:

Správa armády pri urlaubovaní zvláštny ohľad chce mať na záujmy tých poľných hospodárov, ktorých synovia konajú vojenskú službu a urlaubovaním práve ku tomu chce im poskytnúť príležitosť, aby svojej rodine počas najpilnejšej poľnej práce pomáhali. — Toto urlaubovanie sa teda v prvom rade na *malých gazdov* pohľadá, ale správa armády bude ohľad mať aj na *povolanych hospodárskych robotníkov*, ktorým v poslednom služobnom roku dovoli, aby sa na čas ich konečného urlaubovania o svoju výživu popredku mohli postarať. Vojakov *na tri týždne pustia na urlaub*. — Urlaubovanie sa môže stať počas žatvy, kosenia lúk, lámania kukurice, obaračky a počas práce vo viniciach a za istých okolností aj počas osobitnej práce, ktorá je pri pestovaní hodvábnika potrebná. Každý jednotlivý vojak si urlaub musí pýtať na výsluchu a povolenie mu dá veliteľ oddielu. Urlaubovaní vojaci musia nosiť civilné šaty a od obecného predstavenstva musia doniesť svedectvo, či počas urlaubu skutočne konali poľnú prácu? Urlaubovaný vojak, keď ukáže písmo o svojom urlaubovaní, môže si na železnici vymeniť takú kartu, ako mimo služby cestujúci vojak. Jestli by na niektorom vidieku voláka nákazlivá nemoc vystúpila, tam vojakov nepustia na urlaub.

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok	... ..	4 koruny,
na pol roka	... ..	2 koruny,
na štvrt roka	... ..	1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún. — Do Pruska na celý rok 6 korún.

Tých ctených predplatiteľov, ktorí sú v Amerike alebo v Prusku a ktorí neposlali nám vyššoudané predplatné, prosíme, aby si čím skôr vyrovnali svoje predplatné podľa hore označeného vyzvania.

BESEDNICA.

Zobrák.

Je toto malá historia, jemná a nežná, že takmer sa bojím, keď ju položím na papier, olúpim ju o čerstvú jej lúbeznosť. — Že táto historia, ktorú jedna báječná žena, sama hrđinka, uprostred nádhernej večere rozpovedala, prečo účinkovala na všetkých nás tak trvácne, že aj pre parížske spoločnosti stala sa klassickou malou historiou, ktorej význam každý porozumel a v nej sa kochal? Asnáď preto, lebo tej ženy niekoľko slov postačilo k tomu, že by sme mohli nakuknúť do celej jej duše.

Rozhovor sa viedol o tajupných, prítomne už aj vedecký ustálených náklonostiach, ktoré neodolateľne k tomu povzbudzujú daktorých, aby na tepichu kvety, v knižnici sväzky spočítali; slovom spočítali všetko možné, čo im príde pred oči, spočítali. — Iných zase k tomu má, aby si to vytkli za úlohu, že by tejto, alebo onej plynovej lampy dotiaľ sa dotkýnali, kým im daktorý hrđiaci koč nevyhne, alebo kým daktoré vežové hodiny poslednú neodbily a toto ľahšie ochorenie modzgov sa pomáľy zdedí a konečne po celom svete rozšíri.

Všetcia sme odhalili našu slabosť, smiešne naše náklonnosti. Jedna mladá žena nič neriekla, len nás počúvala; na peknej, milej jej tvári, ktorú okrasľovali utešené čierne kadery, zrkadlila sa nesmierne veľká zvedavosť.

— A vy, pani moja, netrpíte na našu modernú chorobu?

Zamyslela sa.

— Nie... nie! — povedala trasúc hlavu.

Tak sme cítili, že povedala pravdu; ináč aj sme ju poznali, že ďaleko stála od takejto svetskej márnomyseľnosti. Ani na jej skromnosti nebola štrbyňa, veď okolo nej jedenkaždý vyznal svoju slabosť. Potom pokračovala:

— Bože môj! To bych skutočne nemohla povedať, že spočítujem kvety na tepichu, alebo že bych mala inú takúto slabosť... Ale v najposlednejšom čase také čosi som zkusila, čo je podobné tým, čo ste vy teraz rozpovedali... Jakési vnútorné prinútenie, tajná moc aj mňa povzbudzuje k podobnému čineniu.

Prítomní s veľkou pozornosťou počúvali nasledujúcu milú malú historiú mladej ženy:

— Je tomu päť alebo šesť dní, čo sa udala so mnou nasledujúca vec: Išla som po ulici s malým mojím dievčatkom, ktoré, jako viete, má osem rokov. Odprevádzala som ho k učiteľovi na hodinu. Bol veľmi

pekny čas, teda sme sa rozhodly, že pojdeme peši cez Champs-Elisée a Boulevard do ulice Laffite. Spiechaly sme veselo, jedna s druhou štebotajúc, keď sme spatriły na námestí jedného ešte obstojne mladého kulhavého zobráka, ktorý nemo vystrel ruku oproti nám. V pravej ruke som mala snečnik, s ľavou ale chytila som si sukňu. Vyznám, nemala som vôľu, abych postála a peňaženku hľadala... Išla som ďalej bez toho, že by som mu volačo bola dala.

Pokračovaly sme v ceste po Champs-Elisée. Malá moja dcéra zrazu zamĺkla; prečo, prečo nie, ani ja sama nemala som vôľu rozprávať. — Už sme boly na priestore Concorde a od stretnutia sa so zobrákom ešte ani jedno slovo sme neprehovorily.

Jednostajne som bola nespokojnejšia a nespokojnejšia; jednostajne riastol vo mne ten cit, že som neučinila čosi dobré a preto v budúcnosti mám sa obávať jakéhosi nebezpečenstva.

Začala som rozmýšľať. Snáď som sa len neprehresila jakosi veľmi oproti milosrdenstvu, že som nedala tomu zobrákovi nič? Ale preto som sa rozhodnula, že napotom každému zobrákovi dám niečo, s ktorým sa len ztretnem. Napotom budem lepšieho srdca.

Avšak ani toto nemohlo ma uspokojiť a vnútorná moja nespokojnosť zväčšovala sa na takú samoobžalobu, že aj desať rázy som sa chcela nazpäť vrátiť, aby sme sa ztretly s tým človekom. A či veríte, či nie, len hlúpa bojzľivosť pred oslovením ma zdržovala, abych to aj učinila.

Blížily sme sa ku koncu našej prechádzky a na rohu práve sme sa chcely zvrtnúť do Laffite ulice, keď malá dcéra moja zachytávala sa mi do sukne, aby ma nazpäť zadržala.

— Čo chceš, moje milé?

Uprela na mňa veľké, svetlé svoje oči a vážne povedala:

— Mama, prečo si nedala tam na Champs-Elisée tomu zobrákovi volačo?

Aj ona, tak jako ja, od nášho ztretnutia sa so zobrákom ani na inšie nemyslela; jej srdiečko práve tak sa stislo, jako moje, len bola úprimnejšia, jako jej matka, lebo vyznala svoju nespokojnosť.

Ani za minútu som neváhala.

— Pravdu máš, milá moja! — povedala som jej.

Pod dôjmom fixnej idey našej lepšie sme sa ponáhľaly, jako riadne. Ešte sme maly dvadsať minút ku započatiu hodiny. Privolala som koč, vysadly sme s mojou dcérou a kočiš, v nádeji hojného prepitného, cválal s nami ku Champs-Elisée.

Moja dcéra a ja chytily sme jedna druhej ruku a uverte, že sme sa nevedely uspokojiť. Či snáď ten zobrák už neodišiel? Či snáď ešte ho nalezneme?

Priďúc na priestor, obidve vysadly sme z koča a poobzeraly sme sa: zobrák nebol tam. Viacerých som sa opýtala, pamätali sa, že ho videli, ale on neni riadny zobrák na priestore, teda mi nevedeli povedať, kam sa podel.

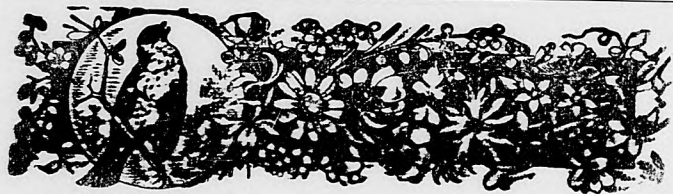
Čas nám už náhlil. Zronené vzdialily sme sa odtiaľ, keď dcéra moja zrazu len zazrela toho človeka. Pod jedným stromom si odpočíval, sediac na svojich barľách.

Usnul v tóni, s klobúkom medzi kolenami.

Dcéra moja opatrne, na prstoch idúc, prikradla sa ku nemu a hodila mu dukát do prázdneho klobúka. Potom pospiechaly sme na späť do Laffite ulice. Hlúposť to bola, viem, ale objaly sme sa jedna druhú v tej viere, že sme sa oslobodily od jekéhosi veľkého nebezpečenstva...

Mladá žena zamíkla a tiež sa rozčervenela, že v nemom tichu takto dlho musela hovoriť sama o sebe. My ale, ktorí sme napnuté hľadeli na jej ústa, tak sme cítili, jako by sme do seba boli fahali čisté povetrie, alebo boli pili veľmi čistú a čerstvú vodu z voľfaktorého prameňa.

Poslovenčila: *Jožinka.*

CHYRNIK.

Španielske knieža vo Viedni. Španielske knieža Ferdinand dňa 28. mája ráno prišiel do Viedne, aby jeho veličenstvu kráľovi odovzdal odznaky maršalla španielskej armády a dedičovi trónu arcikniežatu Francovi Ferdinandovi rovnošatu španielskeho jazdeckého pluku Lusitania menovaného. Po uvítaní jeho veličenstvo zaviezol sa so svojim hosťom do Hofburgu. Spolu s kniežatom prišla do Viedne aj jedna dôstojnícka deputácia jazdeckého pluku Lusitania. Španielske knieža Ferdinand krátko po svojom príchode do Burgu navštívil všetkých vo Viedni meškajúcich členov panovníckej rodiny. Dedič trónu arciknieža Franc Ferdinand predpoludním o 11. hodine v svojej palote Belvedere prijal na výsluchu deputáciu pluku Lusitania. Popoludní o 1. hodine bol u jeho veličenstva na počtu španielskeho kniežata Ferdinanda rodinný obed. — Potom si knieža obzrel kaštieľ a dvorné maštale v Schönbrunne, neskôršie ale výstavu arcikniežata Karola. — Večer na počtu kniežata Ferdinanda, dedič trónu Franc Ferdinand dával obed, po ktorom knieža Ferdinand šiel do dvornej opery. Na druhý deň, 29. mája knieža Ferdinand odcestoval z Viedne.

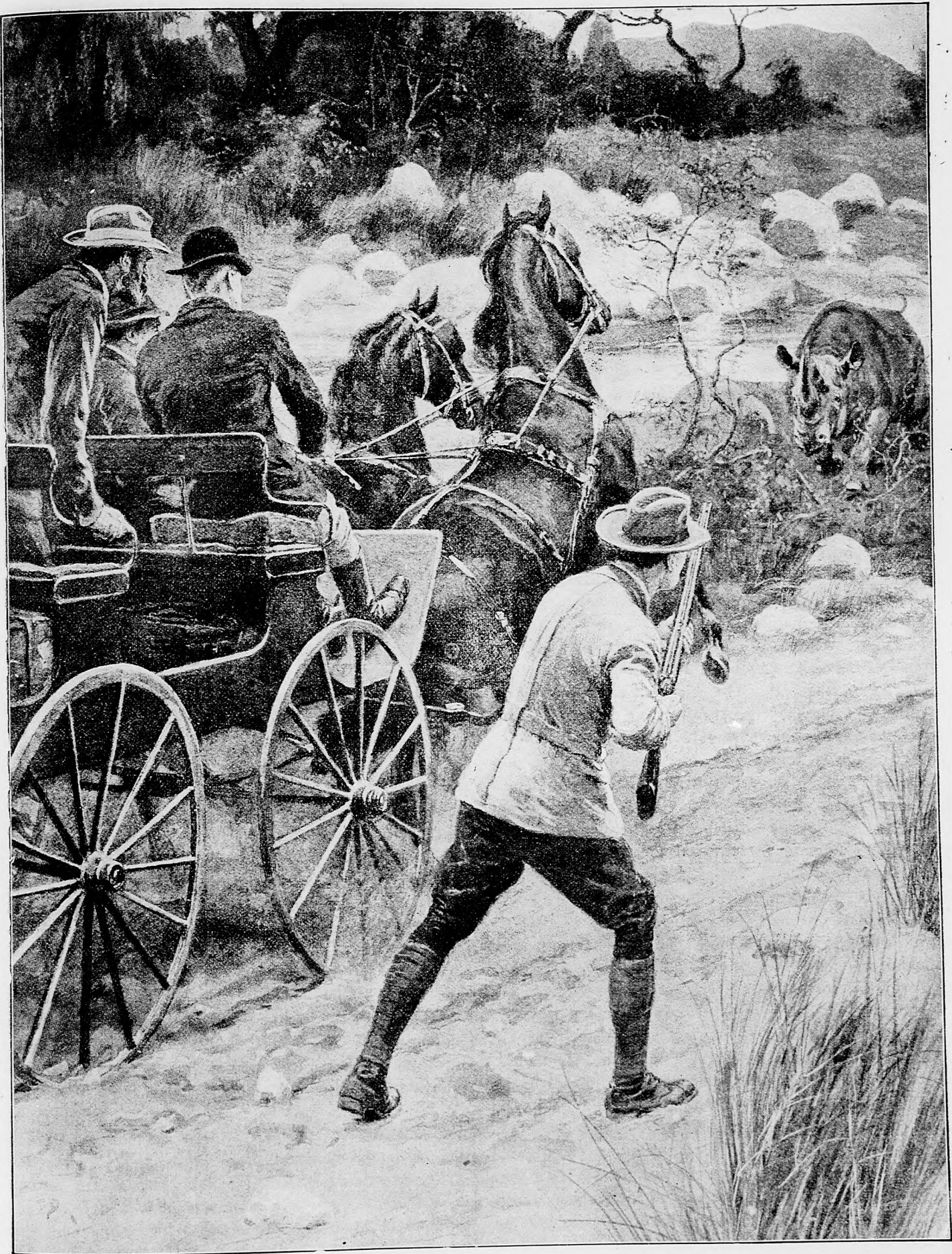
Chýry z biskupstva košického. Dve sochy svätého Jána Nepomuckého na dvoch koncoch mesta stojace už od dávna nachodily sa vo veľmi zanedbanom stave. Osvietený pán biskup dr. August *Fischer-Colbrie* postaral sa o nové a v každom ohľade pekné sochy, ktoré dňa 16. mája v deň svätého Jána Nepomuckého v spojení so slávnostnou processiou ku prvým litániám boli posvätené. — Istá šľachetná duša, čitateľnému

kruhu katolíckemu darovala 50 korún. — Kryptu kniežata Franca Rákócziho II. minulé časy navštívilo mnoho cudzincov. — V Szilvásujfalu dňa 17. mája zo sviečiek na oltáre postavených povstal oheň a spálil oltár, sochy a iné veci. Socha Panny Marie, na oltáre postavená, zarovnak zhorela, hlava sochy ale ostala celkom neporušená.

Chýry zo Sariša. *Prešov:* Dr. Ján *Vályi*, osvietený pán biskup grécko-katolícky na vybudovanie vychovávateľského ústavu pre dievčence grécko-katolíckeho náboženstva venoval 400 tisíc korún. — Osvietený pán biskup košický dr. August *Fischer-Colbrie* najnovšie udeľoval sviatosť birmovania v obciach: Bajor, Veľký Šároš, Šebeš, Kapušány, Hanušovce. Na tejto apoštolskej ceste osvieteného pána biskupe odprevádzal prešovský praepošt farár a vicedekan Adalbert *Záborovszky*. — Výbor stolice šarišskej vydržoval dňa 24. mája riadne shromaždenie, na ktorom pojednávali o oprave stoličného domu, o biednom stave hornoviedieckeho poľného hospodárstva a o záležitostiach mesta Prešova. — Z príležitosti storočnej pamiatky nad Francúzmi vydaného víťazstva v bitke pri Asperne, v ktorej súčasťníci sa aj predkovia prítomne v Prešove ležiaceho pluku, dňa 22. mája odbavované boli tu veľké vojenské slávnosti. — Bohoslovci grécko-katolíckeho semenišťa minulý týždeň zakončili štúdia, z ktorej príležitosti rektor a kanonik Zeno *Kovaliczky* odobral sa od nich oduševnenou rečou. — *Szentkereszt.* Tu a v celom okrese vydržované boli školské zkúšky, inenovite v obciach: Monyhád, Szinye, Jernye, Hermany, Szinyelipócz a Široká. — *Szinye.* Ku podpore a ochrane opustených detí vydržovaný bol tu dňa 20. mája takrečený detinský deň, z ktorej príležitosti k tomuto cieľu sossbieralo sa dvadsať korún.

Stoličné shromaždenia. Z *Baňskej Bystrice* (Besztercebánya) píšú, že zvolenská stolica dňa 27-ho mája vydržovala svoje riadne jarné valné shromaždenie pod predsedníctvom hlavného župana dra Mikuláša *Osztró-luczkyho*. Valné shromaždenie z millenárnej pomocnej základiny odhlasovalo 2240 korún podpory pre chudobných. Na vykúpenie popravišťa v Arade valné shromaždenie odhlasovalo 100 korún. Valné shromaždenie uzavrelo, že na slávnosti storočnej pamiatky bitky pri Győre pod vedením hlavného župana väčšou deputáciou sa dá zastúpiť. Valné shromaždenie na predostretie podžupana uzavrelo, že na vládu upraví prípis, aby hornoviediecka pomocná akcia aj na stolicu zvolenskú bola rozprestretá.

Z *Košíc* (Kassa) oznamujú, že právomocnosť mesta Košíc dňa 28. mája popoludní vydržovala svoje valné shromaždenie. Na vykúpenie popravišťa v Arade odhlasovali 100 korún. Prípis stolice Fejér, potahujúci sa na zamedzenie vývozu krme, vzali v známosť. Valné shromaždenie mesta vlni uzavrelo, že pre mestskú dvoranu dá namalovať panovníka Rákócziho na koni. — Tento obraz umelecký maliar Julius Éder minulý týždeň poslal mestu. Obraz odhalia v mesiaci októbri vo výročitý

Neprijemné stretnutie.

deň späť dovezenia telesných pozostatkov panovníka Rákócziho.

Z *Lipt. Svätého Mikuláša* (Liptószentmiklós) píše: Právomocnosť stolice liptovskej dňa 28 mája vydržovala svoje riadne jarné shromaždenie pod predsedníctvom hlavného župana Mórica Palugyayho. Na valnom shromaždení zaoberali sa s prípisom mesta Aradu. pohľadáčím sa na samostatnú banku, ktorý si osvojili a uzavreli, že v prípise budú žiadať, aby samostatná banka na 1. januára roku 1911. bola postavená. Na valnom shromaždení prišiel do reči aj prípis stolice zemplínskej, pohľadáčím sa na fúziu politických stránok. Prípis tento si valné shromaždenie tiež osvojilo a uzavrelo, že podobný prípis upraví na parlament.

Zase tá pálenka. Pálenka, tento nebezpečný nápoj, zase zle narobila. Zo Szatmáru totižto oznamujú, že v obci Szamoslippó poľný robotník tamojšieho veľkostatkára Jozefa Bluma, menom Alexander Román, minulý týždeň v noci ostal zle a za veľkých múk zomrel. Práve v ten deň ochoreli tam aj Dimitrij Ratjus, Ladislav Tregé a Ján Pop, z ktorých dvaja poslední za príznakov otrávenia tiež zomreli. Kráľ. fiskalát zaviedol vyšetrovanie. Mŕtvych pitvali a vysvitlo, že menovaní pomreli od pálenky, ktorú sám statkár Jozef Blum dal robiť z liehu z Viedne objednaného. — Lieh doviezli z Viedne v železnom sude, ktorý bol dnu hrdzavý. Očítí svedkovia tvrdia, že sa nešťastní robotníci napili veľa pálenky.

Hornoviediecka pomocná akcia. Minister orby Ignác Darányi pomocnú akciu rozprestrel aj na oravskú, trenčiansku a liptovskú stolicu. Zo Žiliny, ako zo strediska hornoviedieckej expositúry, o prvoročnom účinkovaní pomocnej akcie sdeľujú nasledovné:

Hornoviediecki majú gazdovia svoje role obrábajú na teraz tými najprimitívnejšími prostriedkami. Aby sa mali gazdovia oboznámili s moderným gazdovaním, minister orby týmto cieľom cestou hornoviedieckej expositúry 160 obciam oravskej, trenčianskej a liptovskej stolice požičal zdarma 74 brán, 23 ľahkých železných pluhov, 10 duplovaných pluhov, 32 rajtárov a 18 riečíc na roztriedovanie obilného zrna. Tieto gazdovské stroje budú upotrebuvať mali gazdovia obci a za upotrebu a opravovanie strojov budú platiť denne 10 halierov. V jednom okrese stolice oravskej cestou hornoviedieckej expositúry na próbu rozdali 18 vaggónov Thomasovej múčky a 3 vaggóny superfosfátu, aby sa roľnícky ľud obznámil s dobrým umelým hnojivom a aby tým zväčšil úrodnosť svojich roľí. Hornoviediecka expositúra mimo toho medzi malými gazdami menovaných troch stolíc rozdala 960 metr. centov ovsu, 2600 metr. centov jačmeňa, 200 metr. centov datelinového semena, 22 metr. centov ľanového semena a 1040 metr. centov zemiakov. Takto na nariadenie ministra orby Ignáca Darányiho 4509 malých gazdov prišlo ku dobrému zrnu na siatie a síce o 30%-ov za ľavnejšiu cenu a pri nahradení dovozných trôv. — Ako peňažitú pomoc pre malých gazdov rozdali nasledovné obnosy:

Na zaplatenie kúpnej ceny už dávnejšie zakúpených plemenákov dostali obce súhrnom 17 tisíc korún. Krem toho na podporovanie jednotlivých malých gazdov obrátili súhrnom 4000 korún a na stavanie obecných maštál 8000 korún. Minister orby Ignác Darányi najnovšie na zadováženie oviec dal hornoviedieckej expositúre k dispozícii 10 tisíc korún.

V hore zablúdené dieťa. Na kopaniciach Čaca-Drahosanka zvaných, minule, tri dietky sa vybrali do hory na hríby a zablúdili. — Najstarší chlapec sa ale predsa voláko domov dostal a síce tak, že sa vydriapal na strom a kde videl svetlo, potom za tým išiel. Rodičia tohoto chlapca v ten deň boli na Čaci a len večer sa vrátili domov. Chlapec im povedal, že dve dietky susedov zostaly v hore. Rodičia zaraz išli hľadať dietky, ale len jedno z nich našli, a síce zamdleté. To druhé našli len o niekoľko dní v jednom jarku mŕtve. S udalosťou touto závisí zaujímavá povera. Ľudia totižto zlé počasie minulých dní tomu pripisovali, že preto bol taký zlý čas, lebo v chotáre ležala nepochovaná mŕtvola dieťaťa.

Tohoročné veľké manévry budú sa odbyvať na Morave a na manévroch čo hosť nášho kráľa prítomný bude aj nemecký cisár *Vilhelm II.* Hlavný vojenský stán dvoch panovníkov bude v kaštieli grófa Harracha vo Veľkej Meziríči. Kaštieľ bol pôvodne majetkom rodiny Lichtenstein, potom prešiel do rúk bývalého veliteľa budapeštianskeho IV. vojenského sboru kniežafa Lobkowitza, po smrti ktorého ostal vlastníťou jeho švagra grófa Franca Harracha. — Tohoročné veľké manévry začnú sa dňa 3. septembra a skončia sa dňa 11. septembra. Tohto roku hlavný vojenský stán jeho veličenstva a správy armády bude spolu. Veľká Meziríč leží na skalnatom vršku nad dolinou Oslava. Oslava je kaštieľ historickej významnosti a ho opätovnou reštauráciou moderne zariadili. Veľká Meziríč má 6000 obyvateľov, prevažne Čechov.

Vpašovane vajcia jarabíc. Z Viedne oznamujú: V posledné časy na viac miestach oznámili, že v uhorských horách riadne kradnú vajcia jarabíc a ustálili, že tieto vajcia posielajú do Viedne, kde ich dajú vyliahnúť. Polícia následkom tohoto nariadenia na tamojšie železničné nádražia prisne dozerať. Na severné nádražie vyslaní tajní policajti minulé dni zbadali dve slovenské sedliačky, z ktorých každá niesla na ramene nemlúvniatko. Detektívi šli za ženami až do Novaraulice, kde ženy vnišli do jedného domu. Detektívi za malú chvíľu postáli, potom vnišli do domu, kde našli obidve sedliačky, ale len s jedným nemlúvniatkom. — Sedliačky tvrdili, že bolo s nimi len jedno dieťa, ale detektívi im to neuverili, lež dotiaľ hľadali, kým nenašli aj to druhé dieťa. Vtedy vysvitlo to, že v tom vankúši bola len jedna z vosku zhotovená detská tvár a 600 jarabícich vajec. Dve sedliačky zaviedli na políciu, kde ustálili totožnosť ich osôb, potom ich prepustili, ale ich oznámili. Zhabané vajcia pošlú späť do Uhorska, zkaždiaľ ich slovenské ženy doniesly. — Viedeňská polícia

ustálila, že ukradnuté vajcia jarabíc za každej príležitosti doniesli do domu v Novara-ulici.

Falošné peniaze. Dvaja gazdovia z obce Tököl (stolica pešťianska) Anton Lausin a Ján Orbán prefikánným spôsobom chceli vylákať od roľníkov Jána Fabaka a Štefana Krisana v obci Csömör 4000 korún. Nahovorili im, že im dajú 10 tisíc korún znamenite falšovaných bankoviek za dobré peniaze. — Roľníci uzavreli gšeft a šudieri im dali dostavničku v kréme nachodiacej sa v Berzsényi-uli pod číslom 2. Medzitým sa ale tajní policajti dozvedeli o veci. Dvaja roľníci práve z banky prišli do krémy a priniesli 4000 korún. Nato tajní policajti celú kompániu zaviedli na hlavný kapitanát. Vysvitlo, že Lausin a Orbán do jednej škatule nakládli na spôsob bankoviek nastrihaných papierov a len na vrch položili niekoľko pravých 20-korunových bankoviek. Takto chceli dvoch roľníkov oklamať. Policia šudierov zatkla.

Ubil vlastnú ženu na smrť. Manželku baňského robotníka Gála z obce Erdőbény s povážlivými ranami zaviezli do nemocnice v Sátoraljaujhelyi. Žena hovorila, že spadla z vysokého rebríka a odtiaľto pochodia jej úrazy. Ľavé rameno ženy a štyri rebrá boli zlomené a následkom úrazov o krátky čas zomrela. Žandarmeria v obci Erdőbény vystopovala, že ženu jej vlastný muž ubil na smrť jedným kôlom. Mrtvolu ženskej exhumovali a ustálili, že zomrela následkom ubitia. Proti bestialnému mužovi zaviedli trestné pokračovanie.

Chýry zo Spiša. V Riechvalde sa tých 10 tisíc kusov stojaceho smrekového dreva len dňa 9. júna popoludní o 2. hodine predá na verejnej písomnej licitácii. — V Starej-Vsi ten jarmok, ktorý mal byť dňa 27. júna vydržiavaný bude dňa 6. júla a ktorý mal byť dňa 1. augusta, ten bude dňa 3. augusta vydržiavaný. — Cigán Ján Bódi, ktorý sa vlni do spiškosobotského úradu vlámal, utiekol v Sátoraljaujhelyi z areštu. Ešte ho nechytali. — Dňa 15. mája padol v Levoči hrad (kamenec), ktorý na ovocných stromoch značnú škodu spôsobil. — Minulého týždňa bol u nás pekný čas, len dážďa chybovalo. Po nociach boli ešte vždy malé mrazy.

HOSPODÁRSTVO.

Čisté povetrie statku.

Jako človek nemôže žiť bez povetria, tak je povetrie potrebné každému tvorovi. A čím je povetrie čistejšie, tým je ono zdravšie pre každú živú bytnosť. Preto našou snahou má byť, aby sme nie len v našich príbytkoch mali vždy zdravé, čisté povetrie, ale aby sme sa o toto postarali aj v stajňach, v maštálach, kde zdusené, rozličnými zkaženými výparmi preplnené povetrie práve tak škodí statku, ako škodí človeku, ktorý býva v izbe nikdy neprevetrovanej, plnej zkaženého a zduseného povetria.

Že nakoľko je výhodné držať statok na slobodnom

povetří, o tom jeden zkusený gazda, ktorý sa dlhé roky zaoberá s chovom dobytka píše nasledovne:

Na zdravie a vývin statku neoceniteľne účinkuje to, keď je statok na slobodnom povetří nie len vtedy, keď ho na pašu vyženieme, lež keď je vonku stále, pokým paša trvá, totižto keď cez leto asi za päť mesiacov ostane v slobodnej prírode. Zkusenosť ukazuje, že keď je veľká horúčnosť, statok sa utiahne do chládku a radšej sa pasie večer alebo v noci, keď ho muchy a komáre netrápia.

Netreba dokazovať, jaký je rozdiel medzi zkaženým, škodlivými výparmi preplneným vzduchom a čistým, zdravým, oxigenom, uhličitou kyselinou plným povetřím. Mladé zvieratá zatvárajú do maštale je teda rovno škodlivé. Otvorená pajta, bez stien, je cele dostatočná k tomu, aby sa pod ňou statok pred búrkou alebo sparnom utiahol. Toto sa do cieľu dá aj tak, keď na pasienke na jednom mieste viac stromov zasadíme, aby sa pod ne statok mohol utiahnuť. Dážď sa nebojme, ten statku neškodí, ba statok rád zmokne, čo badať z toho, že keď začne pršať dážď, statok sa neutiahne pred nim, lež ticho stojí, akoby chcel zmoknúť, aby bol čistejší.

Statku neškodí ani chladnejšie noci, ale v jaseň to už musí gazda vybadať, či sú noci pre statok už nie pristudené. Stále držanie statku na slobodnom v teplejších mesiacoch utuží jeho zdravie. — Viacerí gazdovia zkusili aj to, že také zvieratá, ktoré boli biedne, slabé a ukazovali sa na nich znaky suchotín, tuberkúl, keď boli nechávané na čistom povetří, zotavily sa, zmohútnely a znaky tuberkúl cele zmizly.

Dochovávanie drúbeže.

U našich gazdov ešte vždy badať nechuť ku dochovávaniu drúbeže, hydiny, kdežto by aj z tohto mohli mať pekný dôchodok, lebo popri chove dobytka ono nevyžaduje takých starostí, ktoré by gazda pre svoj ošoh nemohol na drúbež obracať.

Kde nemôže gazda na svojom dvore pre nedostatok vody husy alebo kačky držať, tam môže skoro bez výnimky pre istý počet drúbeže mať na blízku hnojiska príhodné miesto, na ktorom by drúbež držal. Kurínek môže byť bez veľkých výdavkov zariadený v kúte kôlne alebo iného stavania. Čím menšie je miesto, na ktorom sa môže hydina slobodne pohybovať, tým väčšiu pozornosť venujme jakovosti pôdy. Hydynu môžeme nechať chodiť po dvore, keď tam nemáme nič takého, čo mu by uškodilo mohla, alebo aj po blízkej ceste, kde si drúbež najde potrebné nerastové články, ako piesok atď.; kde ale musíme hydinu držať na mieste ohradenom, tam sa odporúča, aby sme pôdu každoročne aspoň raz na 5—10 centimetrov skopali a pieskom nahradili.

Treba sa postarať aj o udržiavanie čistoty v kurínoch, čo sa veru zriedka kde robieva. Kde ale aj čistia kurínek, tam výkaly hydiny jednoducho vyhodia na hnojište, kde ich drúbež papre a potom z toho onemo-

enie na rozličné choroby a potom vyhynie. Mimo čistenia kurínov, ktoré sa má stať každý týždeň raz, treba ďalej dbať o to, aby hydina mala vždy čerstvú vodu na pitie, potom aby nádoby, v ktorých dávame drúbeži pokrm, boli vždy čisté a konečne máme sa starať o to, aby sa ku mäkkej krme pre hydinu primiešalo aj trochu vápna, z ktorého si drúbež bude tak vyberať, ako si vyberá z piesku.

Čo sa týka povetrnosti, v prvom rade musíme sa starať o to, aby mladá hydina bola chránená pred vlhkosťou a prievanom, lebo čím suchšie je miesto, kde mladú drúbež držíme a povetrie teplejšie, tým rýchlejšie rastie. Naproti tomu odrastlú drúbež, ku príkladu sliepky v zime môžeme aj celý deň vonku nechať, len ich treba dobre kŕmiť. Sliepka každý mráz pretrpí bez toho, že by uškodil jej vývinu alebo výnosnosti a preto sa aj chov sliepok a dochovávanie kureniec v prvom rade odporúča.

Ponevác pri docielení osohu z pestovania sliepok treba brať veľký ohľad na opateru mladých kureniec a vajec k vyliahnutiu, preto musíme sa vždy postarať, aby kvočky boli na čistom mieste umiestnené, kde by pokojne mohli sedieť na vajciach a ďalej aby na vajcia, na ktorých kvočka sedí nenastydly. Čo sa týče chovu kureniec, tu sa musíme postarať o pravidelnú teplotu a čerstvý krm, aby nám kurčence nevyhynuly.

O osohu z chovy hydiny jeden zkušný gazda píše toto:

Roku 1907. mal som osem sliepok a jedného kohúta. Zo sliepok tri boli dvaročné a päť malo volačo vyše roka. Behom jedného roka dostal som od nich 1123 vajec. Za krm, ktorý som sliepkam kúpil, vydal som 33 korún 60 halierov, tak že ma každé vajce stálo tri haliere. Z týchto 1123 vajec predal som 400 za 20 korún, tak že ostatné, doma spotrebované, stály ma len 13 korún 60 halierov. Keby bol všetky vajcia predal, bol by za ne utŕžil 56 korún a tak by bol mal čistého úžitku 23 korún 60 halierov. K tomu treba pripočítať 10 korún, ktoré som dostal za osem kureniec, tak že čistý osoh spolu obnášal 33 korún 60 halierov, tedy chov sliepok odplatil sa mi duplované. Krm tohto mal som doma vždy čerstvé vajcia, z ktorých dve boli vždy toľko hodné, ako tri kúpené.

DOPISY.

Ružomberok.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážny Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohoto dopisu v našom «Kresťane».

S radosťou dávam na známosť, že slávnosť z príležitosti 15-ročného jestvovania tunajšieho katolíckeho kruhu dňa 9. mája b. r. zariadená, výborne sa vydarila. Slávnosť táto pozostávala z troch častok. Začala sa o 1/211. hodine vo farskom kostole so slávnostnými službami Božími, pod ktorými spevokol kruhu krásne

piesne prednášal. Popoludní o 4. hodine odbavovala sa druhá časť slávnosti vo veľkej dvorane hotelu Csavojvho, kde podpredseda kruhu, velebný pán Michal Magas, kňaz rádu piaristov povedal reč o minulosti kruhu a medzi iným spomenul aj tú podporu, ktorú kruhu poskytnul jeho predseda skutočný vnútorný tajný radca pán Štefan Rakovszky. Túto reč tlumočil po slovenský tunajší kaplán, velebný pán Vincent Malinay.

Večer o 8. hodine bolo divadelné predstavenie v uhorskej a slovenskej reči. V slovenskej reči prednesená bola veselohra: «Dobrá bolesť, čo dá pojesť!» — Obecenstvo prítomné bolo vo veľkom počte. Akoby aj nie! Veď mládež kruhu túto do popuku veselohru veľmi pekne prednášala. Herci boli: Franc Pessek, Ján Mikula, Franc Unger, Viktor Mikulec, Stanislav Královenszky, slečné Antonia Kralicsek, Vilma Vlkolinszky a Irena Konzsky.

Podľa osvedčenia prítomných, tak peknej zábavy v Ružomberku ešte nikdy nebolo. Za túto peknú slávnosť povďační máme byť v prvom rade pánu podpredsedovi Michalovi Magas, ktorý katolícky Kruh náš za pár mesiacov svojho podpredsedníctva na tak veľký stupeň pozdvihol, na akom sa nikdy nenachodil. Povďační sme aj pánu učiteľovi Jozefovi Jakubik, ktorý slovenskú veselohru usporiadal. Úspech tejto jubilárnej slávnosti bol veľký, nie len mravne, ale aj hmotne, lebo sme mali všetkého príjmu vyše 800 korún.

Nech žije predseda nášho katolíckeho kruhu pán Štefan Rakovszky a podpredseda milovaný pán Michal Magas!

S ľudáckym pozdravom

Jeden úd Kruhu katolíckeho.

***

Szepes-Véghely.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom oblúbenom «Kresťane».

Obec naša po slovenský Hranovnica má odtiaľ svoje meno, ponevác hraničí s Gemerom. Má obyvateľov katolíkov 1220, luteránov 180, židov 35. Národu z roka na rok málo pribúda, tak asi 1/6 percentov, lebo uteká do Ameriky. Politického smýšľania je staro liberálneho. To už i z toho môžeme pozorovať, že bárs tu samí Slováci bývajú, čisto katolíckych novín «Kresťana» sem len sedem čísiel dochodí; že koľko dochodí kadejakých liberálnych táranín, to nechcem ani spomínať. Čo sa týka hmotného dobrobytu, naša obec — prirovnajúc ju ku druhým — je až veľmi obdarená, lebo nie len že z Ameriky sem mnoho peňazí dochodí, lež je tu aj jedna veľká pila, pri ktorej naši furmani a robotníci ročite do osemdesiat tisíc korún zarobia. Je to ale veľmi smutné, že tie ohromné peniaze celkom do cudzích rúk prechádzajú.

Máme tu totiž tri krčmy (nemyslite si, že kresťanské!), ktoré tie peniaze celkom pohltnú. Ešte pri tom sa i dlhu dosť narobí. Pýtam sa aj teraz, že prečo tu

národ v tak velikej zaslepenosti žije? Vela príčin je tomu. Jedna a najväčšia príčina je tá, že je tu národ veľmi sebecký. Odhodil od seba ten prikaz Boží; «Miluj bližného svojho, jako seba samého!» Tu nedbá sused na suseda, priateľ na priateľa, ešte ani rodič na dieťa a dieťa na rodiča.

Druhá hlavná príčina je tá nešťastná závišť, ktorá sa tu medzi ľuďmi tak veľmi rozšírila a ktorá ten národ nie len hmotne, ale i duševne sožiera. Drahí kresťania! zakiaľ tie hriechy neopustíte, nerátajte na lepšie časy, ale skorej na horšie a pamätajte, že tie veci vás len do úpadku privedú. Prečo len aj kresťan kresťanovi závidí? Prečo nezávidíte vašim krčmárom, ktorí sú nie kresťania a ktorí z vás žijú, vaše vlastné peniaze nie vy, lež oni si odkladajú? Myslím, že sa nemýlim, keď poviem, že tých osemdesiat tisíc korún, čo vy ročíte na pile zarobíte, bezmála celkom len krčmy a sklepy pohltnú. — Keby v našej obci a všade medzi kresťanmi svornosť a láska Kristova panovala, mohla by si obec svoju krčmu a svoj sklep otvoriť a mala by aspoň osem tisíc korún ročíte čistého osohu. Tak ale kresťania pre nesvornosť na vnivoč vychádzajú.

Pri konci môjho dopisu chcem ešte spomenúť náš duševný život. Zdalo by sa, že medzi našimi ľuďmi sú niektorí i nábožní. Je tu ale dosť takých, ktorí svoju nábožnosť len jazykom vyznávajú, v srdciach jejich nie poníženosť, lež skorej pýcha prebýva a pamätajte kresťania, že modlitba potrebuje i skutky. Koľko rázy sa modlite, porovnajte si i skutky vaše, či sa oni srovnávajú s vašou modlitbou, jestli nie, nuž ste sa na darmo modlili.

S kresťanským pozdravom

Priateľ kresťanských spolkov.

***

Hölak (stolica trenč.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Otený Pán Redaktor!

Uctive prosím, ráčte v našom milom «Kresťan»-e uverejniť tieto riadky.

Za kresťanskú povinnosť pokladám si na vedomie dať týmto, že u nás 16. mája utvorený bol konečne od dávna už túžobne očakávaný: *Kresťanský úverkový a hospodársky spolok pre Hölak a okolie.* — Ponevác k utvorenému shromaždeniu mnoho ľudí prišlo, prinútení sme boli vydržiať ho pod holým nebom. Spolok náš je síce celkom samostatný a ako taký nezávisí od žiadneho strediska, predsa sme to ale veľmi vďačne vzali, že nás pri utvorení shromaždení navštívil krajský organizátor kresťanských spolkov dr. Franc **Dávid**, ktorý nám vo všeliakých na podobné kresťanské spolky poľahkých záležitostiach veľmi osožným poučením poslúžil, za čo mu touto cestou vyslovujeme naše vrelé vďaky.

Po zahájení utvoreného shromaždenia a jednohlasnom uzavretí utvorenia spolku, prevedená bola voľba správy, výboru a úradníctva s nasledujúcim výsledkom: Predseda Jozef Ronchetti kaplán. — Správa:

Štefan Rényi farár, M. Hornyáček, F. Maszárík, Franc Csierny starší. Dozorná správa: F. Klósz, úradník cukrovej fabriky, Kornel Horváth učiteľ, F. Hornyai. — Výbor: Pokladník Ján Kosták. Knihvedúci Anton Horváth hlavný učiteľ, Štefan Ondrejcsik, Pavel Belkó, P. Sándorfi, Štefan Galló, Štefan Pikna, Štefan Zahumenszky, F. Malkó starší, F. Polacsek.

Ku spolku bez všetkého nahovárania prihlásilo sa s najväčšou ochotnosťou hneď z počiatku 230 členov a značili vyše 300 účastín. Ku koncu mi treba spomenúť, že tento náš — pri najkrajších výhladoch utvorený — spolok svoje účinkovanie začal už od 1. júna.

Bratia katolíci! ku vašemu zveladeniu utvárajte, zakladajte si kresťanské spolky.

S Bohom!

J. R.

***

Kurima (Šarišská stol.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohoto dopisu v našom oblúbenom «Kresťane».

Myslím, že ľahšie mi bude na srdci, keď sa pred verejnosťou vyponosujem o tom, čo nás teraz znepokojuje.

Budeme mať voľbu notára, lebo doterajší náš notár *Prokopovich* obsiahol svoj zaslúžený trest a nariadením ministra pozbavený je služby. — Čo že ale nám z toho, keď zase žida dostaneme za notára, lebo sa nás nikto nepýta, koho my chceme, lež stolica a jako počúvame hlavný župan Baltazár Semsey na silu chce nám jedného židáka, menom Zahlera za notára natýsnuť. My ale o ňom ani slychať nechceme, zdá sa ale, že sa to stane, čo stolica chce, lebo všetkých kresťanských notárov odstrašuje to, že nechcujú sa hlavnému županovi protivíť a boja sa konkurrovať. Tak keď sám Zahler zostane konkurentom, on zvíťazí; veď nám ani príležitosť nechcú dať, aby sme volili, lebo vtedy by iste židák nevyhral. Jak sa nám ale taká krivda stane, hotoví sme aj ku ministrovi vnútra, grófovi Andrássymu s deputáciou ísť na ponosu do Budapešte. Nech vidí minister vnútra, že s nami tak zachádzajú, jako z otrokami a len vtedy nás potrebujú, keď sa voľby ablegátske blížia.

Bratia Kurimci! Založme si Jednotu Katolíckeho Ludu. Prisahajme vernosť kresťanskej ľudovej strane pri voľbách, lebo druhý naše práva neochráni. Nikto o nás nestojí!

S kresťansko-ludáckym pozdravom

Kurimčan.

***

Zo spišskej Magury.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom milom «Kresťane».

Obec Nedec (stolica spišská) dňa 16. mája veľkolepý a veľmi vďarený majáles vydržovala. — Školské

dietky po slúžbach Božích o 1/21. hodine popoludní pri sprievode a pod dozorstvom svojich učiteľov Jozefa *Richweisa* a Eduarda *Schwartz* s muzikou a ozdobené s početnými zástavami a stužkami krajinskej barvy vo veľkom poriadku urobili výlet do asi 3/4 hodiny ďalekého «Kremmerwiese» zvaného hája. — Tu sa na vozoch a peši hneď shromaždila skoro celá obec a miestna inteligencia, ku ktorým sa pripojili viacerí aj zo susedných dedín.

Školské dietky pri krásnom speve a telocvičnými hrami, mládež veselým tancom, zabávaly sa v najväčšom poriadku takmer neskoro do večera, O 3. hodine bol oddych, pod ktorým dostaly školské dietky pivo, syr, pečivo a cukriky.

Na tej peknej a milej zábave súčasťnil sa aj náš vysokoctený krajinský vyslanec a srdečne milovaný patrón: osvietený pán barón Karol *Jungenfeld*, ktorý sa asi o 4. hodine ta dostavil a pre dospelých, na zábave prítomných jeden súdek vína, 300 cigarov, na útraty zábavy 36 korún hotových peňazí a pre školské dietky viac millenárnych korún na odmeny darovať ráčil. Na hlas trúby školské dietky a všetci prítomní pod vedením pána farára išli v ústrety vysokému hostovi, ktorého náš duchovný otec Julus *Rácz* krásnou rečou privítal, hovoriac medzi iným, že prítomnosť tak vzácného hosta je dôkazom toho, že náš vysokoctený ablegát a patrón ľud miluje, pretože nie len v starosťach, lež aj vo veselostiach jeho úprimnú účasť bere.

Prítomný bol na tejto zábave aj náš všestranne vážený hlavný slúžny, blahorodý pán Baltazár *Mattya-sovszky*, ktorý ku výdavkom našej zábavy tiež s 10 korunami prispel. Obidva spomenutí pánovia veľmi dobre sa cítili a ostali medzi nami až do večera. Za jejich dobrosrdečnosť a šlachetnú štedrotu nech prijmu od nás vrelé vďaky, od Všemohúceho ale stonásobnú vynáhradu. Nech žijú mnohé letá!

Pred večerom rozdali sa v telocviku najlepšej sa vyznačeným žiakom zápasné odmeny a iné dary. O pol 8. hodine ale školské dietky zase v tom najväčšom poriadku navrátili sa do domu ku sladkému, po tak veľkej radosti, odpočinku a spánku, čo aj ostatní hneď učinili. Tým sa skončila zábava, ktorej krásny výsledok a zdar výšpomenutým hostom, nášemu duchovnému a pánom učiteľom sa pripisuje.

Pomerkovania hodná je tá veľmi chválitebná vec, že na zábave tejto nikto pálených nápojov nepil.

Nedeckí občania na túto zábavu dlhé časy pamätajú budú.

S vlasteneckým pozdravom

Jeden prítomný.

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 29. mája.

Úradne značené ceny za 100 kilogramov. *Pšenica*: tiská K 29·35—30·80, stolnobelohradská K 29·05—30·50, peštianska K 29·15—30·55, banátska K 29·35—29·95. — *Raž*: prvotriedna K 20·15—20·35, druhotriedna K 20·05 do 20·15. — *Jačmeň*: prvotriedny K 17·80—18·00, druhotriedny K 17·40—17·70. — *Proso*: K 13·75 do 14·60. — *Ovos*: prvotriedny K 18·20—18·50, druhotriedny K 17·40—17·80. — *Kukurica*: K 15·40—15·50. *Repica*: K 31·50—32·50.

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	23 60	23 20	22 80	22 40	22 00	21 40	20 20
		č.	7	7 1/2	8		
		K	18 80	16 20	8 60		

Za 50 kilogramov i s vrecom.

Drobné otruby: K 6·90, hrubé K 7·00.

Strova: fazuľa obyčajná biela K 21·50—22·50, fazuľa strakavá K 15·50—16·00. — **Hrach**: nelúpaný, čistý K 28·00—33·00, lúpaný K 24·00—51·00. — **Šošovica**: čistá K 30·00—50·00. — **Konopné semä**: K 18·00 do 19·00. — **Mak**: K 49·00—50·00. — **Rasca** (kmín): Kor. 110·00—112·—. Všetko po 100 kilogr.

Sviňská masť: budapeštianska K 154·00—155·00, vidiecka K 000·00—000·00.

Slanina: mestská 4-kusová K 128·00—129·00, 3-kusová K 138·00—139·00. vidiecka K ———— za 100 kilogr.

Slivy: (z r. 1908.) bosenské (100 kusové) K 28·25 do 28·50, (z r. 1908.) srbské (100 kusové) K 27·25—32·00 po 100 kilogramoch.

Datelinové semä: Červená datelina K 130·00—135·00, lucerna jasnozrná K 130·00—140·00 za 100 kg.

Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 5·20—5·50, žlté K 6·50—7·00 za 100 kilov.

Vajcia: prima uhorské K 97—98, od Tisy K 95—96, sedmohradské K 94—95 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo veľkom.

Lekvár: srbsky (z r. 1907.) K 30·50—31·50, bosenský (z r. 1907.) K 33·50 po 100 kilogr.

Drúbež (hydina) živá. Husy kŕmené K 1·70—1·80 kilogr.; kurence k smaženiu a k pečeniu K 2·60—3·40, sliepky na polievku K 3·40—4·40 za jeden pár.

Maslo: k čaju K 2·60—2·80, k vareniu K 1·60—1·90, syr 10—12 h., všetko v kilogramoch vo veľkom.

Petrolej: Fiumánsky krištálový K 35·00, fiumánsky White-Star (***) K 29·00 za 100 kilogr.

Koloniálny tovar: *Cukor* v klobúkoch K 80·00 do

**Neváhajte, keď vás hlava
bolí lež potrebujete hneď**

Beretvás-pastille

ktoré za desať minút zastavia najtuhšie migrén-hlavy bolenie. — **Cena K 1.20.**
Lekármi odporúčaný liek.

K dostaniu v každej lekarni!

Dorába Tomáš Beretvás, lekárník Kispest. Pri 3 škatulkách zasielka franco..

81:00, kockový K 82:00—, žltý K 79:50—80:50 za 100 kilogr.

Spiritus: Rafinovaný odanený vo veľkom 174:25 do 174:50. Denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill 49:00—50:50.

Odkazy redakcie.

Zvedavý B. V budúcom čísle istotne.

P. H. Váš dopis čítali sme nedávno v liberálnych novinách a čudovali sme sa nad tým. Poslané vďačne uverejníme.

P. K. Sz. Čo pre nedostatok miesta vystalo, príde budúce.

Členov tretieho radu svätého Františka jubilarňa púť do svätej zeme. Svätou Kongregáciou dňa 20. novembra 1906. na päť rokov udelenými privilegiami opatrení, pri schvalujúcom a podporujúcom usrozmnení najdôst. biskupského sboru Uhorska, s dovolením Generála radu sv. Františka, pre členov tretieho radu sv. Františka sriaďujeme *jubilarňu púť* do sv. zeme od

20. augusta do 23. septembra 1909. trvajúcu, na ktorej každý katolícky veriaci krajiny súčasťou sa môže. Odchod z Budapešte 20. augusta. — Návrat 22. septembra. Smer cesty: Budapešť—Triest—Alexandria—Caifa—Jaffa—Jerusalem—Bethlehem sv. Ján—Jaffa—Alexandria—Triest—Budapešť. Cena: I. trieda 672 kor. 40 hal. II. trieda 516 korún 50 halierov. III. trieda 299 korún 10 hal. Prihlásiť sa možno: U kommissariatu sv. zeme Budapešť, II. okres, Margit-körút 23. P. Ferdinand Kaiser, kommissár sv. zeme; P. Leonárd Tréfán, redaktor Posla sv. Františka; Karol Zsekó redaktor «Stromu Serafického»; P. Kapistrán Havas budínsky správca tretieho radu sv. Františka, jubilarnej púte riaditeľa.

Krče

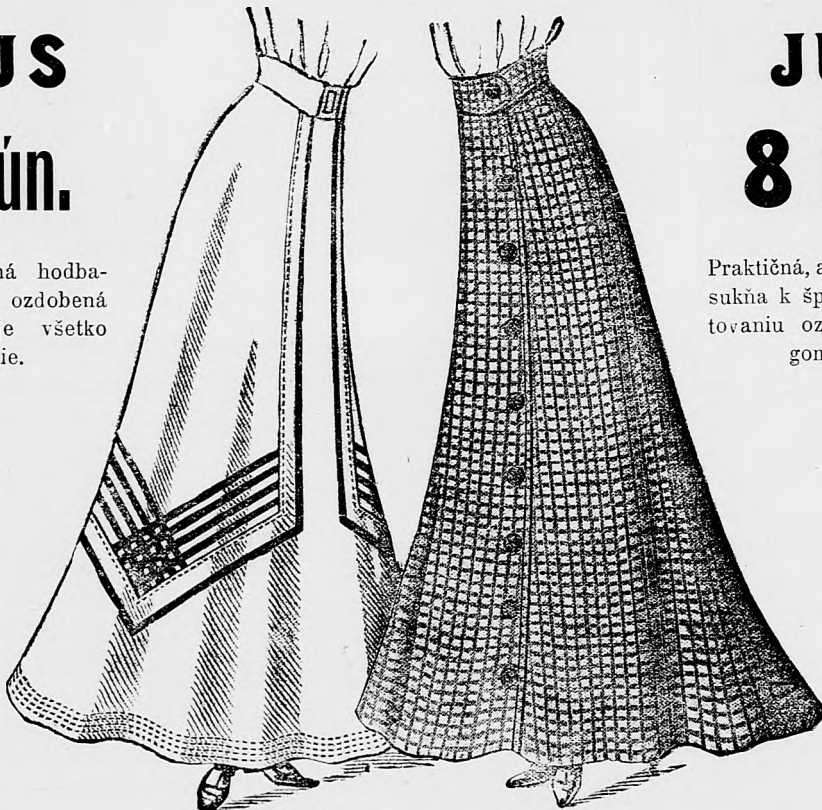
a bolenie žalúdka prestanú, tordú stolicu a všetky choroby zlatej žily liečia Fellerové Rebarbara Elsa pilulky na prehnanie 6 škatuliek 4 K franko k objednaníu u V. Eugena Feller Stuhica. Kostolná ulica č. 18. (stol. Záhreb.) *Vladislav.*

Zvlášte podarené letné novoty.

VENUS 8 korún.

Prekvapne pekná hodbovnými šnórmi ozdobená sukňa, prevyšuje všetko doterajšie.

Dopisovanie
v každej
reči.

JUNO 8 korún.

Praktičná, anglického kroju sukňa k športu alebo cestovaniu ozdobená veľkými gombíkami.

Dopisovanie
v každej
reči.

**Oznamy prijíma
administracia**

„Kreštan“

■ ■ Budapest, ■ ■
Szentkirályi-u. 28.

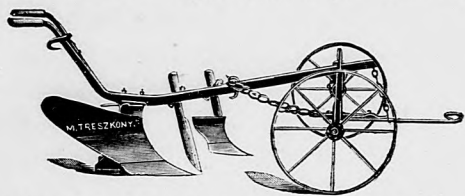
Tieto sukne po 8 korún, shtovujú sa z hladkých látok prvej jakosti, v čiernej, tegethoff, zelenej, barnavej farbe, ďalej z najmodnejších mužských látok anglických, fajnovo štrafkovaných alebo v kockách šedej, olivovej, drapp a tmavej farby. — Z hodbovného atlas kangarnu, lustern čiernej, modrej, barnavej a zelenej barvy 10 korún. Z cela vo fajnovom výrobe z la luster, la plátna, alebo z la anglickej látky, ktorá-koľvek týchto sukien 15 korún. — Záruka za dobré stánie. — Akú mieru prosíme šírku drieka a klbov. — Dĺžku sukne zpredku, na bokoch a zo zadku, prosíme tiež o mieru klbov.

„KU SCHOSSENFABRIK“ Wieden, XVI/2.
Neulerchenfelderstrasse 2.

Zarovnak aj album módy v sukňách veľmi bohatý (od 5 K ko 50 K) maďarskej reči paniam posielala sa zdarma a franko.

Páni hospodári!

Netreba vám viacej hospodarske stroje z cudzini alebo od firm nám nepriateľských dražšie kupovať, lebo moje výrobky dosiahly značnej dokonalosti. — Odporúčam svoje najnovšie:

Mláťačky s ocelovými, guľčkovými ložiskami, ktoré idú o polovicu ľahšie, než ktorékoľvek iné. Zentúre dla najnovších modellov. Zlepšené rajtáre. Výborné sečkovice amerického systému. Triery. Strúhadlá na burgyňu. Strotovníky na zrno. Stroje na sietie. Pluhy, brány. Stroje na rezanie kapusty. Mačkadlá na syr, borievky a na hľynu. Železné mangle na prádlo, decimálne váhy a stroje na lámanie stromovej kôry.

= Cenníky zašlem na žiadosť zdarma a franko. =

Michal Treskoň,
fabrikant hospodarsky chstrojov v Bytči
(Nagy-Bicsce).

Pri objednávkach na naše ohlasy, prosíme odvolávať za vždy na náš časopis.

Rušeň!

!!! S 18 prvým. vyznačeniami !!!

Ludvik Kállai motor dielňa

Budapest, VI., Gyár-utca 28. szám.

Odporuča najvrelj Ludvika Kállai

elektrické benzinlokomobil stroje ku mlatbe

s dvojím vystrojením ku čisteniu.

!! Úplná záruka za viborné mlatenie !!

!!! Jedina novota !!!

!! Najjednoduchší a najdokonalejší mlátebný stroj prítomnosti !!

Bez strojnika ľahko k vedeniu bár ktorým gázdom aj medzi domami slamou krytými.

Osobná trieda pre stroje poľného hospodárstva ako:

parostroje, mlyny, rajtáre, stroje k mlateniu a ku siatin adt.

Ludvika Kállai ktoré sa v našej vlasti najlepšie podavily.

Cenník s obrazmi na žiadosť zdarma a franko.

Rušeň!

Osožné a chytré prevedenie parcellovania.

«A Kisbirtokosok Országos Földhitelezete» «Krajinský gruntovno-úverkový ústav» do obchodného oboru svojho prevzal provouzovanie parcellovania a ku tomuto cieľu udelovanie požíčiek. Ciele ústavu tohoto vytvárajú úžerníctvo každého druhu, preto on sám nekupuje majetky ku parcellovaniu, lež na žiadosť prevezme za miernu odmenu unovania úplné prevedenie parcellovania (rozumie sa práca právnymi, merníckymi a v gruntovných knihách) a k tomuto cieľu vyšle na miesto svojho splnomocneného človeka, ktorý po pri výhodných podmienkach, o com vysvetlenie, prospekt, hlavná správa (Budapest, V. kertlet Géza-utca 2. szám) na žiadosť ochotne odosiela. — Výhody poluúčinkovania ústavu sú: 1. Lacné prevedenie parcellovania. 2. Ústav nerobiac nároky na podiel osuhu, kupec v tej cene dostane pozemky, v akej ich majiteľ odpredá. 3. Kupec a odpredavatelja pozbavia sa všetkých starostí parcellovania popredku. — Zvláštné výhody ústavom povolenej požíčky ku parcellovaniu: 1. Pripadný diel podlžnosti spláca sa pozadne. 2. Požíčky povolujú sa počnúc už od 300 orún. 3. Požíčka vypláca sa celkom v hotových peniazoch. 4. Listina verejného notára nenie potrebná, potrebuje sa len lacné uhodnovrenie notárske. Ústav požíčku vypovedať nemôže.

Tlačou Stephaneuma úč. spol. v Budapešti, VIII., Szentkirályi-utca 28/a.

Schichtové jeleň mydlo

je
najlepšie.

Zrelo v letnom vetre
Bielano no zelenej lúce
V skryni spočiva ver už
K poteseniu pečlivej gazdinky. I

Každá dobrá matka

dcere svojej krom vystrojenia dá ešte nasledujúcu dobrú radu: Chráň svoju bielizeň pred obecnými, keď aj lacnými mydlami. Per vždy len Schichtovým mydlom znaku jeleňa, vtedy tvoje pekné ľahké platno, háklivé čipky a maké flanelle ako aj ostatná bielizeň, nech si je fajnová, alebo hrubá, biela alebo harvistá vždy taká ostane ako nová, bo Schichtové jeleň mydlo ohrádi a konzervuje látky. Jestli vždy výlučne Schichtové mydlo potrebovať budeš, v novom domove usporíš si mnoho práce, času a starostí.

Za čistotu 30.000 korún záruka.

Singerové

šijáce stroje ku každému cieľu pri garancii. Zarovnak aj viborné mluviace stroje a dasky

k dostaniu najlacnejšie u

Josefa Haban
mechanika

v Budapešti Almássy-tér 14.

Obrázkový cenník na žiadosť zdarma.

Najlepší český prameň k objednaníu.

Lacné perie na postel!

1 kg. sivé drápané 2 K, ľedšie 2 K 40 h; polbiele 2 K 80 h; biele 4 K, biele páperové 5 K 10 h.; 1 kg. veľmi fajne, ako snah biele, drápané 6 K 40 h.; 8 K.; 1 kg. papierie, sivé 6 K.; 7 K.; biele fajnové 10 K.; naj-fajnejšie papierie z prs 12 K. — Pri oblednaní 5 kg. franko. —

Hotové postele z hustej tkaniny červeného, modrého, bieleho alebo žitého nankingu, 1 perina. 180 cm. dlhá 116 cm. široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý, 58 cm. široký, naplnený novým, sivým, veľmi trvácim perím 16 K; polpapierie 20 K; papierie 24 K. jednotlivé periny 10 K, 12 K, 14 K, 16 K. podhlavky 3 K, 3 K 50 h., 4 K. Vývoz s postovon. dobiekou od 12 K počnúc franko. Výmena alebo návrat dovolené. Za nezodpovedné návrat peňazi. **S. Benisch v Deschenitz** číslo 826. Böhmerwald. Cenníky franko zdarma.